

## Positie Paper VNO-NCW en MKB-Nederland

Aan : de leden van de Vaste Kamercommissie voor Digitale Zaken  
Datum : 28 november 2024  
Referentie : 24-123034

Ten behoeve van het rondetafelgesprek over het wetsvoorstel Verzamelwet gegevensbescherming (Kamerstuk 36264) d.d. 4 december 2024, Vaste Kamercommissie voor Digitale Zaken.

### **Inleiding**

Ten eerste willen VNO-NCW en MKB-Nederland de Vaste Kamercommissie Digitale Zaken bedanken voor de uitnodiging om onze visie over gegevensverwerking en -bescherming met u te delen.

Wij onderschrijven het belang van een goede bescherming van persoonsgegevens als één van de verworven fundamentele rechten en vrijheden waarop we kunnen vertrouwen en bouwen in de EU. Ook onderschrijven wij het belang van goed en onafhankelijk toezicht op de gegevensverwerking en -bescherming. In dit kader halen we graag overweging 4 van de AVG aan:

*De verwerking van persoonsgegevens moet ten dienste van de mens staan. Het recht op bescherming van persoonsgegevens heeft geen absolute gelding, maar moet worden beschouwd in relatie tot de functie ervan in de samenleving en moet conform het evenredigheidsbeginsel tegen andere grondrechten worden afgewogen. Deze verordening eerbiedigt alle grondrechten alsook de vrijheden en beginselen die zijn erkend in het Handvest zoals dat in de Verdragen is verankerd, met name de eerbiediging van het privéleven en het familie- en gezinsleven, woning en communicatie, de bescherming van persoonsgegevens, de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst, de vrijheid van meningsuiting en van informatie, de vrijheid van ondernemerschap, het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht, en het recht op culturele, godsdienstige en taalkundige verscheidenheid.<sup>1</sup>*

Alvorens in te kunnen gaan op de vragen van blok 3, is enige reflectie van onze kant op de uitvoering van het toezicht op de (U)AVG nodig.

### **I. Korte reflectie op de uitvoering van de (U)AVG de afgelopen jaren**

Wij hechten veel waarde aan het instituut Autoriteit Persoonsgegevens (AP). We maken ons echter zorgen over de restrictieve en eigenzinnige manier waarop de AP toezicht houdt op de (U)AVG.<sup>2</sup> De AP lijkt hetgeen in overweging 4 AVG staat uit het oog te zijn verloren. Dit heeft nadelige maatschappelijke en economische consequenties omdat in Nederland een afwijkende meer restrictieve interpretatie geldt ten opzichte van de rest van de EU die niet in lijn is met de opzet van de AVG.

<sup>1</sup> Zie ter onderbouwing van het belang van deze overweging enkele uitspraken van het Europese Hof van Justitie (EHvJ) inzake Google vs CNIL d.d., 24 september 2019, Case C-507/17, overweging 60 (ECLI:EU:C:2019:772) ; EHvJ Volker und Marker Schecke and Eifert vs Land Hessn, C-92/09 and C-93/09, overweging 48 (EU:C:2010:662); EHvJ RW vs Österreichische Post AG d.d. 12 januari 2023, overweging 47, C-154/21, (ECLI:EU:C:2023:3); EHvJ Facebook Ireland vs Schrems d.d. 16 juli 2020, overweging 172, C-311/18 (EU:C:2020:559); FT vs DW d.d. 26 oktober 2023, overweging 59, C-307/22 (ECLI:EU:C:2023:811).

<sup>2</sup> <https://www.njb.nl/blogs/rutte-iv-toezichtreflex-en-autoriteit-persoonsgegevens>; <https://www.njb.nl/blogs/grensverkenningen-door-de-autoriteit-persoonsgegevens>; 'Onafhankelijk toezicht en publieke verantwoording' (Nederlands Juristenblad, p. 973-1060, jaargang 98, 7 april 2023), Peter Hustinx, p. 976: <https://www.njb.nl/magazines/njb-13-2023/>

Om het recht op bescherming van persoonsgegevens in relatie te zien tot de functie ervan in de maatschappij en beter te borgen dat de bescherming van persoonsgegevens goed wordt afgewogen tegen de andere fundamentele rechten en vrijheden<sup>3</sup>, stellen we 2 aanpassingen voor van artikel 7 UAVG: (1) specifieke verplichting op te nemen dat een (buitengewoon) bestuurslid Technologie, Economie en Innovatie wordt aangesteld; en (2) het voordrachtrecht van de voorzitter van de AP voor de benoeming van de leden van de Raad van Advies te laten vervallen.<sup>4</sup> We lichten dit graag nader toe tijdens het rondetafelgesprek of op een later moment.

## II. Hoe kijken we naar de Verzamelwet gegevensbescherming

We zien in het wetsvoorstel Verzamelwet gegevensbescherming positieve voorstellen ter verduidelijking van de huidige UAVG. Zoals het in lijn brengen van de definitie van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard met de unierechtelijke uitleg; het opnemen van meerdere voorbeelden ter noodzakelijke verduidelijking van artikel 29 UAVG (biometrische persoonsgegevens met oog op unieke identificatie); opnemen van grondslagen om nadere regels te stellen over de noodzakelijke kwalificaties van bestuursleden van de AP; voorbeeld toestemming werknemer<sup>5</sup>, uitzondering voor accountants; overdracht medische dossiers; aanpassing faillissementswet ten behoeve van de curator; en de aanpassing van de Wet op het financieel toezicht.

We willen hier graag benadrukken dat het van belang is dat het langlopende wetsvoorstel 'Verzamelwet gegevensverwerking' nu eerst wordt afgerond. We stellen dan ook voor om in een separate volgende ronde aanvullende benodigde aanpassingen door te voeren, hetzij in de UAVG, hetzij in sectorale wetgeving. Onder punt III noemen we kort een paar van de door ons gewenste aanpassingen.

## III. Knelpunten die we ervaren in het verwerken en beschermen van persoonsgegevens. Voorstellen ter aanpassing van de UAVG of relevante sectorale wetgeving in het maatschappelijk belang.

De UAVG is destijds onder tijdsdruk beleidsarm ingevuld (wat in de WBP stond is overgegaan naar de UAVG). In de praktijk is gebleken dat er behoefte is aan aanvullende wettelijke grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens. De AVG biedt ruimte om op nationaal of Europees niveau wettelijke grondslagen op te nemen die passen bij de uitdagingen van de 21e eeuw. Met het huidige wetsvoorstel worden een aantal van deze aanvullingen gerealiseerd. Maar er is behoefte aan meer aanvullingen en die ruimte is er ook. Zoals aanvullingen om tegemoet te komen aan modern en sociaal werkgeverschap (waaronder het bevorderen van diversiteit en inclusiviteit op de werkvloer).

Ten behoeve van de eerstvolgende aanpassing van de UAVG (of relevante sectorale wetgeving) zijn er een aantal zaken die volgens ons aangepast moeten worden: (a) een wettelijke grondslag voor cross-sectorale gegevensdeling om als private sector een bijdrage te leveren aan het oplossen van grote maatschappelijke problemen die veel leed veroorzaken, zoals ondermijning en online fraude<sup>6</sup>; (b) duidelijker te maken in de memorie van toelichting op de UAVG dat er een onderscheid is tussen het verwerken van biometrische gegevens (irisscan, gezichtsherkenning, vingerafdruk, e.d.) voor het uniek identificeren van een persoon in een massa (1-op-n) en het verifiëren van een persoon (1-op-1)<sup>7</sup>; (c) de volle ruimte gebruiken die de AVG biedt om gegevens voor journalistieke doeleinden te

<sup>3</sup> We verwijzen hierbij graag naar de wijze waarop de Engelse toezichthouder (ICO) het aanpakt: [ICO Innovation Services | ICO](#)

<sup>4</sup> Artikel 7 lid 9 UAVG

<sup>5</sup> TK 36 264, nr. 3 (MvT), pagina 22, onderdeel K (artikel 29)

<sup>6</sup> Zie in dit verband hoe de Engelse toezichthouder het proactief aanpakt: [Data protection is not an excuse when tackling scams and fraud | ICO](#). Ook al maakt Engeland sinds Brexit geen deel meer uit van de EU, ze hanteert nog steeds een kopie van de AVG.

<sup>7</sup> Zie artikel 4 sub 14 en artikel 9 AVG, de Europese wetsgeschiedenis en diverse handboeken; zie ook de ISO/IEC 2382-37:2022 (standaard) waarin een onderscheid gemaakt wordt tussen de term 'biometric verification' (37.08.03) en 'biometric identification' (37.08.02). 1-op-1 verificatie doen we dagelijks, denk aan het openen van uw telefoon met uw vingerafdruk of gezicht, alsook het bieden van toegang tot afgesloten delen van de Tweede

gebruiken; (d) en een duidelijke grondslag in de wet om gegevens te kunnen verwerken voor het bevorderen van inclusie en diversiteit op de werkvloer<sup>8</sup>. Het strekt nu te ver om in deze positie paper al onze voorstellen mee te geven. Uiteraard zijn we bereid om deze desgewenst later na te sturen en toe te lichten.

### III. Onduidelijkheden en hoe deze kunnen worden weggenomen

De toezichthouder heeft meermaals gesteld dat meer mogelijk is onder de AVG dan gedacht wordt en dat al voldoende bekend is over hoe de AVG moet worden toegepast. Toch staat al jaren de AVG heel hoog op de regeldruklijst van het mkb. Onduidelijkheid over de uitleg van de AVG wordt helaas in de hand gewerkt door de eigenzinnige uitleg van de toezichthouder.<sup>9</sup> Door, bijvoorbeeld, de normuitleg over 'gerechtvaardigd belang' heeft de markt 5 jaar onnodig in onzekerheid verkeerd over één van de 6 verwerkingsgrondslagen.<sup>10</sup> Er is dus behoefte aan een eenduidige, geharmoniseerde uitleg van de AVG in overeenstemming met de tekst van de wet, de wetsgeschiedenis, rechterlijke uitspraken en de heersende doctrine. Daarnaast is er voor een innoverend en concurrerend bedrijfsleven<sup>11</sup> behoefte aan heldere, realistische en praktische voorbeelden die aansluiten bij de rol van het verwerken van persoonsgegevens in de maatschappij. Het is van belang dat de toelichting begrijpelijk is voor niet-juristen. In haar meest recente evaluatie heeft de Europese Commissie gesteld dat de voorlichting en beschikbaarstelling van handzame tools aan het MKB verdrievoudigd moet worden.<sup>12</sup>

### V. Hoe kan de politiek helpen om onduidelijkheden of grijze gebieden weg te nemen op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens?

De politiek kan een wezenlijke rol spelen door het indienen van moties en initiatiefwetsvoorstellen voor de benodigde wettelijke grondslagen (met invulling van de specifieke beschermingswaarborgen) zoals genoemd onder II; aan de minister en de toezichthouder te vragen om in goede samenspraak met het bedrijfsleven en de toezichthouder handzame tools op te stellen voor het mkb; aan de toezichthouder te vragen om het rapport van het recente onderzoek naar het functioneren van de toezichthouder direct bij ontvangst van het rapport openbaar te maken en naar de Tweede Kamer te sturen (een eventuele reactie van de toezichthouder op het rapport kan in een later stadium volgen).

---

Kamer. De impact van verificatie en unieke identificatie is wezenlijk verschillend. Bij verificatie wordt nagegaan of je de persoon bent die gerechtigd is om een apparaat of toegang te ontsluiten. Bij unieke identificatie gaat het om het identificeren van een persoon uit een (grote) groep personen. We merken dat er nog onduidelijkheid bestaat over dit verschil

<sup>8</sup> Toestemming is niet de geboden grondslag in een gezagsverhouding tussen werkgever en werknemer.

<sup>9</sup> EHvJ KNLTB vs AP d.d. 4 oktober 2024, C-621/22 (ECLI:EU:C:2024:858); <https://www.njb.nl/blogs/rutte-iv-toezichtreflex-en-autoriteit-persoonsgegevens/>; [https://njb.nl/blogs/grensverkenningen-door-de-autoriteit-persoonsgegevens/#\\_ftn28](https://njb.nl/blogs/grensverkenningen-door-de-autoriteit-persoonsgegevens/#_ftn28)

<sup>10</sup> EHvJ KNLTB vs AP d.d. 4 oktober 2024, C-621/22 (ECLI:EU:C:2024:858)

<sup>11</sup> Zie ook rapport van Draghi: [https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead\\_en](https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en)

<sup>12</sup> [Report on the General Data Protection Regulation \(europa.eu\)](https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en).

BIJLAGE

Bijlage bij de positie paper ten behoeve van het rondetafelgesprek over het wetsvoorstel Verzamelwet gegevensbescherming (Kamerstuk 36264) d.d. 4 december 2024, Vaste Kamercommissie voor Digitale Zaken met een reactie op brief Autoriteit Persoonsgegevens d.d. 26 januari 2023.

<p><b>Brief Autoriteit Persoonsgegevens d.d. 26 januari 2023<sup>13</sup> (hierna: Brief)</b></p>	<p><b>Onze reactie</b></p>
<p><b>Schadevergoeding</b> De toezichthouder vraagt om de mogelijkheid te geven een schadevergoedingsmaatregel te kunnen opleggen aan de overtreder ten behoeve van het slachtoffer. Dit is vergelijkbaar met de huidige bevoegdheid die het OM heeft op basis van artikel 36f Wetboek van Strafrecht.</p>	<p>Er is hier geen sprake van een lacune. We kennen al meerdere sporen:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. De bestuursrechtelijke maatregelen die de toezichthouder als bestuursorgaan kan opleggen (inclusief boetes)</li> <li>2. De civielrechtelijke rechtsgang die partijen kunnen bewandelen om hun recht te halen op grond van artikel 82 eerste lid AVG; en meer recent de mogelijkheden die de WAMCA biedt voor collectieve belangenvertegenwoordiging.</li> </ol> <p>De geharmoniseerde AVG (artikel 58) geeft aan de toezichthouders gegevensbescherming <b>niet</b> de bevoegdheid om schadevergoedingsmaatregelen op te leggen.</p> <p>Nederland moet hier geen nationale kop gaan introduceren.</p> <p>Het is ook zaak dat we rekening houden met artikel 112 Grondwet (exclusieve bevoegdheid rechterlijke macht).</p>
<p><b>Rechtsingang bieden voor bedrijven bij de rechter</b></p>	<p>De toezichthouder stelt voor om bedrijven een (b2b) rechtsingang te bieden. Het is echter de taak van de toezichthouder om de AVG te handhaven. Dit bij bedrijven te leggen, benadeeld met name de concurrentiepositie van het mkb.</p>
<p><b>Publicatie sanctiebesluiten</b> Het bij wet regelen dat er een openbaarmakingsverplichting bestaat voor sanctiebesluiten genomen door de toezichthouder.</p>	<p>Het is goed hierbij rekenschap te geven dat de toezichthouder en de rechter niet één en dezelfde partij zijn. Trias politica is een groot goed. Tegen een besluit van de toezichthouder kan bezwaar en beroep worden aangetekend. Voordat het besluit onherroepelijk is komen vast te staan, zou publicatie van het sanctiebesluit in een eerder stadium neerkomen op veroordeling zonder proces. Dit moeten we niet willen in een democratische samenleving.</p> <p>Daar komt bij dat de rechter in een aanzienlijk deel van de aangevochten besluiten tot een ander oordeel komt.</p>
<p><b>Medeplegen, uitlokken en medeplichtigheid</b> Het bij wet mogelijk maken dat de toezichthouder (rechts)personen kan beboeten die geen verwerker of (gezamenlijke) verwerkingsverantwoordelijke zijn, maar wel medeverantwoordelijk</p>	<p>De AVG is geen strafrecht. Onder de AVG zijn de verwerker (processor), verwerkingsverantwoordelijke (controller) en mede verwerkingsverantwoordelijken (joint controllers) degene die maatregelen opgelegd kunnen krijgen. Medeplegers (en uitlokkers) worden onder de geharmoniseerde AVG <u>niet</u> aangemerkt als (mede) verantwoordelijke. We moeten hier geen nationale koppen gaan introduceren.</p>

<sup>13</sup> [https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/uploads/imported/brief\\_aanvullende\\_themas\\_evaluatie\\_en\\_eerstvolgende\\_wetswijziging\\_uavg.pdf](https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/uploads/imported/brief_aanvullende_themas_evaluatie_en_eerstvolgende_wetswijziging_uavg.pdf)

<p>zijn voor de overtreding (denk aan medeplegen, uitlokken, medeplichtigheid).</p>	
<p><b>Buiten EU gevestigde bedrijven</b>          Het bij wet mogelijk maken dat het niet naleven van de verplichting voor een niet in de Unie gevestigde verwerkingsverantwoordelijke of verwerker om een vertegenwoordiger aan te wijzen strafbaar wordt gesteld als bijvoorbeeld economisch delict, waardoor overtreders gevestigd buiten de EU minder snel kunnen ontkomen aan hun straf.</p>	<p>Er zou eerder en passender gedacht kunnen worden aan het verbeteren van de internationale handhaving van bestuurlijke sancties.</p> <p>Bij de eerstvolgende herziening van de AVG zou opgenomen kunnen worden dat de gemachtigde over voldoende middelen en mandaten moet beschikken om aan de verplichtingen onder de AVG te kunnen voldoen en dat bij ontstentenis van het aanstellen van de gemachtigde de autoriteiten van alle lidstaten bevoegd zijn om op te treden (zie ter vergelijking de bepaling voor een wettelijk vertegenwoordiger onder de DSA).</p> <p>Het is voor een eerlijk gelijk speelveld van belang dat dit op Europees niveau geregeld wordt en dat de regels gehandhaafd worden.</p>
<p><b>Transparantie-verplichtingen</b>          Bij UAVG mogelijk maken dat burgers actief geïnformeerd worden over het gebruik van algoritmes.</p>	<p>Waar mogelijk moet worden aangesloten bij Europese harmonisatie initiatieven om te zorgen voor een sterke interne markt en gelijk speelveld in de EU. In de AI Act zijn transparantieplichtingen opgenomen voor bepaalde type AI-systemen.</p>
<p><b>Recht op vergetelheid</b>          Het recht op vergetelheid in de resultaten van zoekmachines uit te breiden met het wissen van de zoekresultaten buiten Europa en de AP de bevoegdheid te verstrekken hierop te handhaven.</p>	<p>De autoriteit heeft niet de bevoegdheid om wereldwijd op te treden. We verzoeken om de territoriale systematiek van de (U)AvG aan te houden.</p> <p>Bovendien als elk verzoek tot vergetelheid zou worden beschouwd als een <i>wereldwijd</i> verzoek tot vergetelheid, dan is dit naar ons oordeel niet in lijn met de uitspraak van het Hof van Justitie in <i>Google/CNIL</i> waarin is geoordeeld dat er casuïstische belangenafweging moet plaatsvinden.</p>
<p><b>Artikel 41 beperking rechten betrokkenen</b>          De UAVG regelt wanneer rechten van betrokkenen beperkt mogen worden in artikel 41 van de UAVG.</p>	<p>De toepassing van dit artikel is relevant als de verwerkingsverantwoordelijke de verwerking van bepaalde persoonsgegevens (tijdelijk) geheim wil of moet houden. Te denken valt bijvoorbeeld aan een fraude onderzoek, waarbij de gegevens(verwerking) conform art. 41 lid 1 sub i UAVG in het belang van de zaak (tijdelijk) geheim moet worden gehouden jegens de betrokkene (vergelijk ook art. 14 lid 5 sub b AVG). De gevallen genoemd in artikel 41 zijn bijna zonder uitzondering gevallen waarin de zwaarwichtigheid van het doel een belangrijke rol speelt (nationale veiligheid, opsporing van strafbare feiten, etc.).</p>